

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET

✉: 1358 Budapest, Széchenyi rakpart 19.

☎: 441-6501 ☎: 06-1/441-6502

✉: titkarsag@panasztestulet.hu

🌐: www.panasztestulet.hu

Ügyszám: FRP/468/2013/Pan.

Tervezet!

A Független Rendészeti Panasztestület

363/2013. (XII. 11.) számú

Állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) **panaszos**¹ 2013. június 18-án előterjesztett **panasza alapján indult eljárásban** a 2013. december 11-én megtartott zárt ülésén született állásfoglalását

m e g k ü l d i a z O r s z á g o s R e n d ő r f ő k a p i t á n y n a k .

A Testület megállapítása szerint a vizsgált ügyben **alapjogot súlyosan sértő intézkedésre került sor.**

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

I.

A panaszos vele szemben 2013. június 11-én foganatosított intézkedéssel szemben 2013. június 18-án, postai úton terjesztett elő panaszt, amelyet 2013. július 3-án kiegészített.

1) A panaszbeadvány szerint a panaszost 2013. június 11-én *. számú ügyben előállították a K. Rendőrkapitányságra (a továbbiakban: Rendőrkapitányság). A panaszos őrizetbe vételét és kihallgatását panaszolta, álláspontja szerint indokolatlanul vették őrizetbe, a kihallgatása törvénysértő volt, továbbá sérelmezte, hogy a rendőrök fenyegetően, megalázó módon léptek fel vele szemben. A panaszos elmondása szerint a vele egy időben előállított fiatalok (15 éves) K. J-t, törvényes képviselő jelenléte nélkül hallgatták ki, ugyanígy került sor a szembesítésére. A rendőrök K. J-t kihallgatása során durva szavakkal illeték („kitaposom a beled, kitépem a beled”), WC-re menetel közben pedig folyamatosan fütyülnie kellett. A rendőrök több esetben „fenyegetések kíséretében” mentek be a zárkába. K. J. a fentiek

¹ Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük.

hatására tette meg vallomását törvényes képviselő jelenléte nélkül. A panaszos végül megjegyezte, hogy szerinte egy évek óta lakatlan, bekerítetlen területen, térdig érő gazban összeszedett néhány szem meggy elfogyasztása nem bűncselekmény. Mindezekre tekintettel a panaszos kérte a Testület vizsgálatát.

2) Az előadó testületi tag 2013. június 26-án kelt levelében tájékoztatta a panaszost a Testületre irányadó hatásköri és eljárásjogi rendelkezésekről, valamint arról, hogy a Testület csak annak a kérelme alapján járhat el, akit a rendőri intézkedés, vagy mulasztás érintett és egyúttal felhívta a figyelmét, hogy panasz meghatalmazott útján is előterjeszthető, és ezzel kapcsolatban pedig ismertette, hogy a panaszos milyen feltételekkel járhat el K. J. meghatalmazottjaként. Az előadó testületi tag tájékoztató levelében számos pontosító kérdést feltett az intézkedés kezdeményezésére és körülményeire vonatkozóan.

2) A panaszos 2013. július 3-án előterjesztett panasz-kiegészítésben válaszolt a Testület által feltett kérdésekre.

A panaszost 2013. június 6-án 20 óra 45 percben vették őrizetbe.

A rendőrök a helyszínen nem közölték az intézkedés okát és célját, annyit mondtak, hogy „majd bent elmondod”.

Az intézkedésben 3 rendőr vett részt két autóval.

Az intézkedésnek nem voltak szemtanúi.

Nem közölték az előállítás célját és az okát sem. Annyit közöltek, hogy „meggyszedés idegen területen”.

Nem történt figyelmeztetés a bilincselés előtt, a rendőrök a rendőrautóban megalázó módon a panaszos kezébe adták a bilincset és azt mondták neki, „hogyan tudod mi a dolgod, tedd fel”.

A rendőrök azt mondták neki, hogy „neki nem hisznek, az ő szavuk többet ér, nincs esélye”. A panaszos ezen mondatokat fenyegetésként élte meg.

Az előállítása 2013. június 11-én 20 óra 45 perctől másnap 11 óra 20 percig tartott.

A panaszost nem tájékoztatták a panasztétel lehetőségéről, a Testülethez fordulás lehetőségéről az igazolás című formanyomtatványról szerzett tudomást.

A fentiek alapján a panaszos szükségtelennek tartotta részletezni azon panaszát, miszerint az intézkedés megalázó volt. Annyit azonban megjegyzett, hogy „a fogdai eljárás a fenyegetésen túlmenően két fő fogdai látogatása során kicsit ennél durvább volt, de igazolni ezt nem tudja”.

A panaszossal szemben szabálysértési eljárás indult lopás vétségének kísérlete miatt.

A panaszos kérte a Testületet, hogy előlétele megítélését ne az általában ismert rendőrségi sztereotípiák alapján tegye meg, illetve állásfoglalását arra figyelemmel hozza meg, hogy statisztikai és jogi ismeretei hiányosak.

II.

A Testület az ügy érdemi vizsgálata, a tényállás alaposabb megismerése érdekében felvilágosítást kért az Országos Rendőr-főkapitányság (a továbbiakban: ORFK) Ellenőrzési Szolgálatán keresztül az illetékes rendőri szervtől, valamint megküldeni kérte az ügyvel kapcsolatos rendőrségi dokumentumokat, a konkrét kérdésekkel kapcsolatban a rendőrség álláspontját. A panaszos szempontjából a következők relevánsak.

1) F. r. zászló, Cs. r. törzszászlós és K. r. őrmester által elfogás végrehajtásáról készített jelentés szerint az intézkedő rendőrök 2013. június 11. napján 20 óra 45 perckor vonták intézkedés alá a panaszost, és annak keretében a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) 29. § (1) bekezdés alapján igazoltatták, a 31. § (1) bekezdése szerint – mint személyi szabadságában korlátozott személyt – átvizsgálták, és a 33. § (1) bekezdés a) pontja alapján elfogták. Az intézkedés során a panaszossal szemben kényszerítő eszközt nem alkalmaztak.

Az intézkedés alapjául szolgáló eseményeket a jelentés a következőképpen rögzíti. Az intézkedő rendőrt az intézkedés napján 18 óra 45 perckor utasította a Rendőrkapitányság ügyelete, hogy vonuljon V-D. bejelentése nyomán egy D. települési hétvégi házához, mert ott betörőket zavart meg. A helyszínen a bejelentő elmondta, hogy lányával kerékpároztak D. külterületén, amikor arra lett figyelmes, hogy számára ismert panaszos és K. J. helyi lakosok a hétvégi házban tartózkodnak. Kérdőre vonta őket, hogy mit csinálnak ott, amelyre azt a választ adták, hogy csak WC-re mentek be. Ez a V-D. számára nem volt életszerű, és közölte velük, hogy értesíteni fogja a rendőrséget. Ezt meghallva a panaszos és társa D. település irányába a kerítést átugorva elszaladtak. A rendőr megkérte a bejelentőt, hogy mutassa meg a hétvégi házat, ahol a rendőr megállapította, hogy a háznak az egyik ablakrácsa le van feszítve, ablaka nyitott állapotban van. A rendőr a történetet jelentette az ügyeletnek, ahonnan azt az utasítást kapta, hogy hajtson végre adatgyűjtést, illetve intézkedjen az elkövetők felkutatására. A kutatás során a * számú főút és a D. település bekötő útkereszteződésében elfogták a panaszost és K. J-t, majd előállították őket a Rendőrkapitányságra további intézkedés megtétele céljából.

A jelentés megjegyzi, hogy az Rtv. 33. § (4) bekezdése alapján az előállítás okáról a rendőrök tájékoztatták a panaszost, az előállítás idejéről szóló igazolás kiadásra került, és az előállító egységben történő elhelyezéssel kapcsolatban a 19/1995. (XII. 13.) BM. rendelet 2. § (8) és (9) bekezdése, és 19/1996. (VIII. 23.) ORFK utasítás 36/A. bekezdése alapján a panaszos jogairól és kötelezettségeiről szóló írásos tájékoztatást a panaszos megkapta. A védelemhez való jog gyakorlására vonatkozó szóbeli közlés a 23/2003. (IV. 24.) BM-IM együttes rendelet 4. § (4) bekezdése alapján 2013. június 11-én 21 órakor megtörtént.

A jelentés rögzíti, hogy a panaszost további intézkedés végett 2013. június 12-én 8 órakor átadták a Rendőrkapitányság Bűnügyi Osztályára.

A jelentéshez csatolt parancsnoki vélemény és kivizsgálás megállapításai szerint a panaszossal szemben végrehajtott igazoltatás, átvizsgálás és elfogás jogszerű és szakszerű volt. A parancsnok úgy ítélte meg továbbá, hogy az intézkedés megfelelt az Rtv. 15. §-a szerinti arányosság követelményének.

A jelentéshez mellékelt „Nyilatkozat” formanyomtatvány szerint a panaszos jogorvoslati jogaira vonatkozó tájékoztatást az Rtv. 92. és 93. § alapján megkapta, az előállítás okáról, annak várható időtartamáról a tájékoztatást szóban, a részére kiállított – az előállítás

időtartamáról szóló – igazolást, valamint az előállító egységben történő elhelyezésével kapcsolatban az írásos tájékoztatást átvette. Az irat szerint a panaszos a vele szemben alkalmazott személyi szabadságot korlátozó intézkedéssel kapcsolatban panasszal nem élt, élelmezést nem kért, betegségben nem szenved, illetve a rendőri intézkedés során sérülése nem keletkezett, és orvosi ellátásban sem részesült. A panaszos a nyomtatványt aláírta.

2) A személyi szabadságot korlátozó intézkedésről készült igazolás szerint a panaszost az Rtv. 33. § (1) bekezdése alapján 2013. június 11-én 20 óra 45 perctől másnap 11 óra 20 percig állították elő. Az igazolás szerint a panaszosnak az előállítás időtartama alatt panasza és sérülése nem keletkezett. A panaszos az iratot aláírta. Az igazolás feltünteti a Testület és egyéb jogvédő szervezetek elérhetőségét.

3) A rendőrség megküldte az előállítás időtartamának meghosszabbításáról szóló határozatot, amelynek indokolása az alábbiakat rögzítette. A panaszost 2013. június 11-én 20 óra 45 perckor elfogták, mivel alaposan gyanúsítható azzal, hogy 2013. június 11-én 18 óra 40 perc körüli időben K. J.-vel, egy D. településen található hétvégi ház ablakáról a rácsot lefeszítve lopást követett el. Mivel a sértett felkutatása folyamatban van, továbbá az eltulajdonítással, az eltulajdonított értékekkel kapcsolatban a sértett nyilatkozatát elengedhetetlenül szükséges, ezért az előállítás időtartamát további 4 órával, 2013. június 12-én 8 óra 45 percig meghosszabbítják.

4) Cs. r. törzsszázlós 2013. június 12-én tett jelentése az alábbiakkal egészítette ki az elfogás végrehajtásáról készült jelentésben ismertetteket.

A törzsszázlós az intézkedés napján 18 óra 45 perckor jelent meg a hétvégi háznál, mert onnan bejelentést tett V-D., aki a ház udvarában, két általa ismert fiatalember gyanúsan viselkedett, majd kérdőre vonta őket, akik a kerítést átugorva elszaladtak.

Az adatgyűjtés során megállapítást nyert, hogy a hétvégi ház S. F. tulajdonát képezi.

A rendőrök tanúkutatást is végrehajtották, amelynek során H. S-t hallgatták meg, aki elmondta, hogy 19 óra körüli időben számára ismert K. J. a ház melletti fás területről jött elő, és kérdőre vonták, hogy mit keres, aki azt mondta, hogy csak WC-n volt. Majd ezzel el is szaladt S. település irányába.

Az előállítást követően K. J. az igazmondásra történt figyelmeztetés és a hatóság félrevezetésének törvényes következményeire történt figyelmeztetést követően kérdésre elmondta, hogy azért mentek a cselekmény helyszínére, mert a panaszos vasat akart lopni, amit már korábban összekészített, de azt nem tudták elvinni, mert őket ebben V-D. megzavarta.

Az előállítást követően a panaszos az igazmondásra történt figyelmeztetés és a hatóság félrevezetésének törvényes következményeire történt figyelmeztetést követően kérdésre elmondta, hogy azért mentek a cselekmény helyszínére, mert ott meggyet akartak szedni, mert nagyon szereti a meggyes pitét, de őket ebben V-D. megzavarta, és a helyszínről elszaladtak. A helyszínt a szemlebizottságnak 21 órakor adták át „eredetben és változások nélkül”.

5) Cs. r. törzsőrmester jelentéseit 2013. augusztus 2-án az alábbiakkal egészítette ki.

Cs. r. törzsőrmester miután a helyszínen megállapította, hogy a bejelentés valós, jelentette a történeteket az ügyeletnek, ahonnan utasítást kapott adatgyűjtésre és kutatásra az elkövetők elfogása érdekében, a kutatásba F. r. zászlós (körzeti megbízott) és K. r. őrmester (járőr) bekapcsolódott.

A kutatás során a rendőrök észlelték amint a panaszos és társa a D. települési bekötőút és az * számú út kereszteződésénél észreveszik őket, majd rögtön elfordulnak egy fás bokros mellékútra. Ezután amikor odaértek hozzájuk igazolásra szólították fel a panaszost és a társát személyazonosságuk pontos megállapítására.

Cs. r. törzsőrmester jelentésében megjegyezte, hogy a panaszost jól ismeri, mert vele szemben több alkalommal fogatosított intézkedést, többnyire vagyon elni bűncselekmények miatt.

A panaszos személy azonosságának pontos megállapítását követően Cs. r. törzszászlós jelezte az ügyeletnek, hogy a panaszost előállítják a Rendőrkapitányságra az ügy tisztázása végett.

Helyszínen a panaszost Cs. r. törzsőrmester tájékoztatta, hogy miért állítják elő, az meddig történik, illetve az hol kerül fogatosításra.

A törzsőrmester a helyszínen elmondta a panaszosnak, hogy az intézkedés ellen panasszal élhet, és azt hol teheti meg, illetve kérheti hozzátartozója kiértesítését, mely lehetőséggel a panaszos nem élt. A panaszos a tájékoztatásokat tudomásul vette, és beültették a szolgálati gépkocsi jobb hátsó ülésére.

A panaszost nem bilincseltek meg.

A panaszos előállítása 20 óra 45 perckor kezdődött és 2013. június 12-én 8 óráig tartott.

Cs. r. törzsőrmester rögzítette, hogy a panaszost „semleges” bánásmódban részesítette, mivel korábban már „jogi kapcsolat volt közöttük”, nem beszélgettek, csak tényszerű kötelező közléseket hajtott végre a meghatározottak szerint.

6) F. r. zászlós 2013. augusztus 2-án szintén kiegészítő-jelentést készített.

F. r. zászlós az intézkedés napján éjszakai gépkocsizó járőrszolgálatot látott el K. város területén K. r. őrmesterrel, amikor B. r. százados utasította őket, hogy vonuljanak D. település belterületére, mert onnan egy hétvégi ház feltöréséről érkezett bejelentés.

A helyszínre érve a zászlós felvette a kapcsolatot az ott szolgálatban lévő Cs. r. törzszászlóssal, aki elmondta, hogy a bejelentő panaszost és K. J-t jelölte meg elkövetőként.

A fentieket követően adatgyűjtést hajtottak végre, illetve a fenti személyek keresésére indultak. A keresés során a fent említett kereszteződést ellenőrizték, ahol a főútvonal túloldalán 2 személyt láttak meg, akik a szolgálati gépkocsit meglátva egy bokros kisútra tértek le. A rendőrök ezen személyek után indultak, akiket egy erdős, bokros területen vontak intézkedés alá. Az igazoltatás során Cs. r. törzszászlós közölte a panaszossal, hogy bűncselekmény elkövetése miatt állítják elő a Rendőrkapitányságra társával együtt. A panaszos közölte, hogy megértette az előállítás okát, de az ügyel kapcsolatban nem kívánt elmondani semmit.

A panaszossal ismertették jogait és kötelezettségeit. A panaszossal szemben nem vált szükségessé kényszerítő eszköz alkalmazása. Így a panaszbeadványban leírtak, miszerint a panaszosnak oda lett dobva a bilincs, nem történt meg, már a rendőrök saját érdekében sem valósulhatott meg a panaszban elhangzott állítás.

A panaszost előállítását követően D. r. főtörzsőrmester vette át további intézkedés elvégzésének céljából.

Az előállításról szóló igazolást, és az előállítóban történő tájékoztatót F. r. zászlós adta át a panaszosnak 21 órakor, mely során a panaszos nyilatkozott, hogy nem kér élelmezést, nem kéri hozzátartozójának kiértesítését sem, dohányozni sem kívánt.

Az előállítás során a panaszos előállító helyiségben történő elhelyezését, és őrzését K. r. őrmester hajtotta végre. Az őrzés során a panaszos előállítását, illemhelyre történő kísérését K. r. őrmester végezte.

7) K. r. őrmester 2013. augusztus 2-án az alábbi tartalommal tett jelentést.

A fent említett kereszteződésben álltak meg a rendőrök, amikor rövid idő elteltével S. település irányából haladó panaszos és társát észrevették, aki amikor meglátták őket, bemenekültek egy út melletti bozóttal borított földes útra. Ezt észlelve utánuk mentek, és a panaszost igazoltatták, majd a „törvény nevében” szavak előre bocsátásával közölték vele, hogy elő fogják állítani további intézkedés céljából. Majd a szükséges jogi felvilágosítást Cs. r. törzszászlós adta meg.

A panaszossal szemben nem alkalmaztak kényszerítő eszközt, mivel együtt működő magatartást tanúsított. K. r. őrmester cáfolta, hogy a bilincset odadobták volna neki, mivel azzal akár rájuk is támadhatott volna, és nem hangzott el a „tudod mi a dolgod” kijelentés.

A panaszos 22 órától 7 óra 23 percig volt az előállító helyiségben, az (élőerős) őrzését K. r. őrmester hajtotta végre. Ennek során jogszabályoknak megfelelően bánt a panaszossal és folytatott vele kommunikációt, jogairól teljes körűen tájékoztatta. K. r. őrmester arról is tájékoztatta a panaszost, hogy élelmezést kérhet, azonban ezzel a lehetőséggel nem élt és hozzátartozóját sem kívánta értesíteni (ezek dokumentálva lettek).

8) B. r. őrnagy 2013. augusztus 5-én értékelő jelentést készített a panaszolt intézkedés parancsnoki kivizsgálásáról.

V-D. telefonos bejelentése nyomán B. r. százados (ügyeletes) irányította a helyszínre Cs. r. törzszászlóst (A. község körzeti megbízottját).

B. r. százados majd utasította Cs. r. törzszászlóst, hogy a panaszos és társa nyomon üldözését, felkutatását kezdje meg és elfogásukra, valamint bűncselekmény elkövetésének gyanúja miatti előállításukra intézkedjen. A kutatási feladatok végrehajtása céljából a helyszínre irányította F. r. zászlóst és K. r. őrmestert, valamint a bűnügyi szolgálat munkatársait a szemle és a további adatgyűjtés céljából.

Az intézkedő rendőrök igazoltatták a többszörös büntetett előéletű panaszost és K. J-t.

Cs. r. törzsőrmester közölte a panaszossal az igazoltatás célját, jogalapját, valamint azt, hogy bűncselekmény elkövetésének gyanúja miatt elfogja és előállítja további intézkedés megtétele céljából a Rendőrkapitányságra.

A panaszos elfogása és előállítása szándékos bűncselekmény elkövetésének gyanúja és amiatt indult nyomon üldözés közbeni elfogása miatt került sor, amelyről tájékoztatták az intézkedő rendőrök. A panaszos előállítása 2013. június 11-én 20 óra 45 perctől másnap 8 óráig tartott. A panaszos előállítását meghosszabbították tekintettel arra, hogy a hétvégi ház sértettjét fel kellett kutatni és nyilatkoztatni kellett az esettel kapcsolatban, valamint a helyszíni szemlét is le kellett folytatni.

Az előállítás időtartama alatt helyszíni szemle lefolytatására került sor 2013. június 11-én 21 óra 40 perctől 22 óra 30 percig, továbbá a hétvégi ház tulajdonosának beazonosítása, valamint a vele történő kapcsolatfelvétel és nyilatkoztatása 2013. június 12-én 7 óra 45 percig tartott, tekintettel arra, hogy a sértett budapesti lakos.

A panaszos őrizetbe vételére nem került sor.

A panaszos részére a terhelti jogokat az intézkedést foganatosító rendőrök biztosították, a szolgálati gépkocsiban az intézkedő rendőrök tényszerűen közölték a panaszossal, hogy milyen cselekményeket hajtanak végre, más kommunikáció nem volt.

A panaszost az intézkedés során, szóban tájékoztatták a panaszjogról, valamint írásban is tájékoztatva lett, ezt igazoló iratok egy példányát átvette.

A panaszos a rendőri intézkedés, valamint a gyanúsítás ellen nem tett panaszt, a gyanúsított kihallgatását követően sérülés- és panaszmentesen a Rendőrkapitányság épületét elhagyta.

A panaszossal szemben nem indult eljárás az előállításával összefüggésben.

9) A rendőrség megküldte B. r. százados a bejelentésről és az intézkedésről készült hivatalos feljegyzését, K. J. elfogásának végrehajtásáról készült jelentést, K. J. előállításának időtartamáról készült igazolást, és előállításának időtartamának meghosszabbításáról szóló végzést.

III.

1) A Testület a panaszeljáráásban mindenekelőtt azt vizsgálta, hogy mely panaszosi sérelmek kivizsgálásra terjed ki a hatásköre.

A Testület eljárását az Rtv. a IX. Fejezetében, Jogorvoslatok alcím alatt szabályozza. Az Rtv. 92. §-ának (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy az, „akinek az e törvény IV., V. és VI. fejezetében meghatározott kötelezettség megsértése, a rendőri intézkedés, annak elmulasztása, a kényszerítő eszköz alkalmazása (e fejezet alkalmazásában a továbbiakban együtt: intézkedés) alapvető jogát sértette [...] kérheti, hogy panaszát az országos rendőrfőkapitány, valamint a főigazgatók a Testület által lefolytatott vizsgálatot követően bírálja el”. Az idézett rendelkezés értelmében a Testület hatáskörébe kizárólag azon rendőri intézkedések és mulasztások vizsgálata tartozik, melyek az Rtv. IV., V. és VI. fejezetének alkalmazásával összefüggésben merülnek fel. Ennek megfelelően a Testületnek

- a rendőri tevékenység általános elveinek és szabályainak érvényesülése (különösen: intézkedési kötelezettség, arányosság, azonosíthatóság, segítségnyújtási kötelezettség stb.),
- a rendőri intézkedések vagy azok elmulasztása (különösen: igazoltatás, ruházatsomagjármű-átvizsgálás, elfogás, előállítás, közlekedésrendészeti intézkedés stb.),
- a kényszerítő eszközök törvényes alkalmazása (különösen: testi kényszer, bilincs, vegyi eszköz, sokkoló, rendőrbot, lőfegyverhasználat, csapaterő alkalmazása, tömegoszlatás stb.) tekintetében van hatásköre eljárni és az adott intézkedést, cselekményt, vagy mulasztást vizsgálni abból a szempontból, hogy történt-e alapjogi sérelem.

A fenti hatásköri rendelkezésekből következően a Testületnek nem terjed ki hatásköre olyan kifogásokra, amely a rendőrség azon intézkedésével vagy mulasztásával kapcsolatosak, amelyet egy büntetőeljárás során nyomozó hatóságként eljárva fogatanosít, az ilyen jellegű panaszokra a Be. rendelkezései biztosítják a megfelelő jogorvoslatot. Mindezek alapján a Testület nem vizsgálhatja a panaszos azon sérelmeit, miszerint őt indokolatlanul vették őrizetbe, és a kihallgatása törvénysértő volt. Megjegyzi ugyanakkor a Testület, hogy a rendőrség tájékoztatása szerint a panaszossal szemben előállítást fogatanosítottak, őrizetbe nem vették.

A Testület a panasz fenti részei tekintetében hatáskörének hiányát volt kénytelen megállapítani.

2) A beadvány egyéb részei tekintetében a Testületnek abban a kérdésben kellett állást foglalnia, hogy a panaszt az arra jogosult személy terjesztette-e elő.

Az Rtv. imént idézett 92. §-ának (1) bekezdése alapján panasz előterjesztésére az a személy jogosult, akinek alapvető jogai az intézkedés, illetve a kényszerítő eszköz alkalmazása során sérültek.

A panaszos beadványában előadta, hogy a vele egy időben előállított fiatakorú K. J-t, törvényes képviselő jelenléte nélkül hallgatták ki, ugyanígy került sor a szembesítésére. A rendőrök K. J-t kihallgatása során durva szavakkal illeték („kitaposom a beled, kitépem a beled”), WC-ra menetel közben pedig folyamatosan füttyülnie kellett. A rendőrök több esetben „fenyegetések kíséretében” mentek be a zárkába. K. J. a fentiek hatására tette meg vallomását törvényes képviselő jelenléte nélkül.

A panaszos a Testület felhívása ellenére nem küldött meghatalmazást arra vonatkozóan, hogy K. J-t a Testület előtti eljárásban képviselje, és tekintettel arra, hogy K. J-val szemben fogatanosított intézkedés, illetve alkalmazott kényszerítő eszköz a panaszos alapvető jogát nem érintette, a Testület kizárólag a panaszost érintő rendőri fellépésre vonatkozóan folytatta le a vizsgálatát.

A panaszbeadvány K. J-re vonatkozó részei tekintetében tehát a Testület megállapította, hogy a beadványt nem a jogosult terjesztette elő.

A Testület a panaszbeadvány és a rendőrségtől kapott felvilágosítás alapján – figyelemmel a panaszolt intézkedés idején hatályos Rtv. és a Szolgálati Szabályzat rendelkezéseire – a panaszos kifogásaival összefüggésben az alábbi megállapításokra jutott.

A vizsgálat során a Testület megállapította, hogy a rendőri intézkedés érintette a panaszosnak a Magyarország Alaptörvénye II. cikkében foglalt emberi méltósághoz,

illette az abból levezetett testi integritáshoz, IV. cikkében foglalt személyi szabadsághoz, VI. cikkében foglalt személyes adatok védelméhez, valamint a XXIV. cikkében foglalt tisztességes eljáráshoz fűződő alapvető jogát, az alábbiak szerint.

3) A Testület azt értékelte, hogy a rendőrség a panaszost indokoltan, kellő jogszabályi felhatalmazás birtokában vont-a-e intézkedés alá.

Az intézkedő rendőrök jelentésében az alábbiak olvashatók. Cs. r. törzsőrmestert az intézkedés napján 18 óra 45 perckor utasította a Rendőrkapitányság ügyelete, hogy vonuljon V-D. bejelentése nyomán egy D. települési hétvégi házához, mert ott betörőket zavart meg. A helyszínen a bejelentő elmondta, hogy lányával kerékpároztak D. külterületén, amikor arra lett figyelmes, hogy számára ismert panaszos és K. J. helyi lakosok egy hétvégi házban tartózkodnak. Kérdőre vont-a-e őket, hogy mit csinálnak ott, amelyre azt a választ adták, hogy csak WC-re mentek be. Ez a V-D. számára nem volt életszerű, és közölte velük, hogy értesíteni fogja a rendőrséget. Ezt meghallva a panaszos és társa D. település irányába a kerítést átgörva elszaladtak. A rendőr megkérte a bejelentőt, hogy mutassa meg a hétvégi házat, ahol a rendőr megállapította, hogy a háznak az egyik ablakrácsa le van feszítve, ablaka nyitott állapotban van. A rendőr a történeteket jelentette az ügyeletnek, ahonnan azt az utasítást kapta, hogy hajtson végre adatgyűjtést, illetve intézkedjen az elkövetők felkutatására. A kutatási feladatok végrehajtása céljából a helyszínre irányították F. r. zászlóst és K. r. őrmestert. A rendőrök tanúkutatás során H. S-t hallgatták meg, aki elmondta, hogy 19 óra körüli időben számára ismert K. J. a ház melletti fás területről jött elő, és kérdőre vonták, hogy mit keres, aki azt mondta, hogy csak WC-n volt. Majd ezzel el is szaladt S. település irányába. A rendőrök majd a D. települési bekötőút és az * számú út kereszteződését ellenőrizték, ahol a főútvonal túloldalán 2 személyt láttak meg, akik a szolgálati gépkocsit meglátva egy bokros kisútra tértek le. A rendőrök ezen személyek után indultak, akiket egy erdős, bokros területen vontak intézkedés alá, és a panaszost az Rtv. 29. § (1) bekezdése alapján igazoltatták.

Az Rtv. 13. §-ának (1) bekezdése rendelkezik a rendőr intézkedési kötelezettségéről. A hivatkozott jogszabályhely szerint a rendőr jogkörében eljárva köteles intézkedni vagy intézkedést kezdeményezni, ha a közbiztonságot, a közrendet vagy az államhatár rendjét sértő vagy veszélyeztető tény, körülményt vagy cselekményt észlel, illetve ilyet a tudomására hoznak.

Az Rtv. 29. §-ának (1) bekezdése szerint a rendőr feladata ellátása során igazoltathatja azt, akinek személyazonosságát a közrend, közbiztonság védelme érdekében, bűnmegelőzési vagy bűnüldözési célból, a tartózkodása jogszerűségének megállapítása céljából, közlekedésrendészeti ellenőrzés során, továbbá az igazoltatott vagy más természetes, illetve jogi személy és egyéb szervezet jogainak védelme érdekében kell megállapítani.

A hivatkozott rendelkezések egyértelműen rögzítik, hogy a rendőr köteles intézkedést kezdeményezni, ha jogellenes cselekményt magvalósító magatartást észlel, vagy ilyenről tájékoztatják. A rendőrségi iratok egyértelműen azt tartalmazzák, hogy a rendőrök bűncselekményről szóló bejelentés miatt jelentek meg a helyszínen, és kezdeményeztek intézkedést.

A Btk. 176. § (1) bekezdésében magánlaksértés bűncselekményét követi el az, aki másnak a lakásába, egyéb helyiségébe vagy ezekhez tartozó bekerített helyre erőszakkal, fenyegetéssel,

hivatalos eljárás színlelésével bemegy, vagy ott bent marad, vétséget követ el, és két évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

A Btk. 316. § (1) bekezdése szerint lopást követ el az, aki idegen dolgot mástól azért vesz el, hogy azt jogtalanul eltulajdonítsa. A lopás minősített esetei közé tartozik, ha azt dolog elleni erőszakkal – ideértve azt is, ha a dolog eltulajdonításának megakadályozására szolgáló eszközt állagsérelem okozása nélkül eltávolítják, vagy a dolog eltulajdonításának megakadályozására alkalmatlanná teszik, vagy ha a lopás helyiségbe vagy ehhez tartozó bekerített helyre megtévesztéssel vagy a jogosult (használó) tudta és beleegyezése nélkül bemenne valósul meg.

A Testület ezen a ponton szükségesnek tartja felhívni a figyelmet töretlen gyakorlatára, miszerint ha az Rtv. szerinti rendőri fellépés mögöttes jogalapjaként a rendőrség egy Rtv.-n kívüli jogszabályban meghatározott tényállás tekintetében fennálló gyanúokra (pl. bűncselekmény vagy szabálysértés gyanújára) hivatkozik, a Testület – a kérdéses cselekményért egyébként fennálló szabálysértési vagy büntetőjogi felelősség kérdésében való állásfoglalás nélkül – vizsgálja, hogy az adott esetben fennállt-e olyan fokú gyanú, amely elégséges jogalapot szolgáltatott az intézkedéssel megvalósult jogkorlátozásra.

A Testület megítélése szerint a helyszínre kikerkezett rendőrök intézkedési kötelezettségét bejelentés, V-D. és H. S. előadása, valamint a helyszínen tapasztaltak – miszerint a hétvégi ház ablakrácsa fel van feszítve és az ablak nyitva van – egyértelműen megteremtették. A Testület a panaszossal szembeni rendőri fellépés jogszerűségének megítélésekor jelentőséget tulajdonított a panaszos által előadottakra is. A panaszos beadványában azt írja, hogy „szerinte egy évek óta lakatlan, bekerítetlen területen, térdig érő gazban összeszedett néhány szem meggy elfogyasztása nem bűncselekmény”. Ezen körülmények alapján a Testület úgy ítélte meg, hogy a panaszossal szemben felmerült a jogellenes cselekmény elkövetésének az a minimális szintű gyanúja, amely rendőri intézkedést tett szükségessé.

A Testület megítélése szerint pedig egy bűncselekmény elkövetésének gyanúja bizonyosan olyan körülmény, amely a közrend, közbiztonság védelme érdekében fogatosított igazoltatást megalapozza.

Figyelemmel arra, hogy a panaszossal kapcsolatban megállapítható volt a rendőri intézkedéshez minimálisan szükséges gyanú fennállása, ezért a Testület megállapítása szerint a panaszossal szembeni intézkedés kezdeményezése és a panaszos igazoltatása jogszerű volt, így nem sérült a panaszos személyes adatok védelméhez való joga.

4) a Testület az eljáró rendőrök szolgálati fellépését vizsgálta meg az alábbiakban.

Az Rtv. 20. § (1) bekezdése szerint a rendőrt az intézkedés során az egyenruhája és azon elhelyezett azonosító jelvénye vagy szolgálati igazolványa és azonosító jelvénye igazolja. A (2) bekezdés szerint a rendőr az intézkedés megkezdése előtt – ha az a rendőri intézkedés eredményességét veszélyezteti, az intézkedés befejezésekor – köteles nevét, azonosító számát, valamint az intézkedés tényét és célját szóban közölni.

A rendőri intézkedés alakosságait tovább részletezi a Szolgálati Szabályzat 5. §-ának (1) és (2) bekezdése. A hivatkozott jogszabályhelyek szerint az intézkedést a rendőr – az Rtv. 20. § (2) bekezdésének első mondatában meghatározottak közlését megelőzően – a napszagnak megfelelő köszönéssel, az intézkedés alá vont nemének, életkorának megfelelő

megszólítással, ha a rendőr egyenruhát visel, tisztelgéssel kezdi meg. A polgári ruhában intézkedő rendőr az intézkedés megkezdése előtt szolgálati igazolványát és azonosító jelvényét felmutatja. A rendőri intézkedés eredményességének veszélyeztetésére figyelemmel a fentiek intézkedés megkezdését megelőző közlése akkor mellőzhető, ha az ott meghatározott információk előzetes közlése, valamint a szolgálati igazolvány és az azonosító jelvény felmutatása az intézkedés megtételét lehetetlenné teszi, vagy annak eredményességét aránytalan mértékben veszélyezteti.

A Testület kiemelt jelentőséget tulajdonít az intézkedés alá vontak tájékoztatásának, hiszen csak az állampolgárok megfelelő informálása mellett érvényesülhet megfelelően a jobbiztonság elve.

A panaszos úgy nyilatkozott, hogy a rendőrök nem jelölték meg az intézkedés célját és az okát.

Cs. r. törzsőrmester 2013. augusztus 2-án készített jelentése leírta, hogy amikor odaértek a panaszoshoz és társához, igazolásra szólították fel őket személyazonosságuk pontos megállapítására.

B. r. őrnagy értékelő jelentése szerint Cs. r. törzsőrmester közölte a panaszossal az igazoltatás célját, jogalapját, valamint azt, hogy bűncselekmény elkövetésének gyanúja miatt elfogja és előállítja további intézkedés megtétele céljából a Rendőrkapitányságra.

A Testület az ellentmondó panaszosi és rendőrségi előadások okán arra az álláspontra helyezkedett, hogy a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogának sérelme nem megállapítható az intézkedés céljának közlését illetően.

5) A Testület ezt követően a panaszos előállításának jogszerűségét vizsgálta meg.

a) Az Rtv. 33. § (1) és (2) bekezdése taxatív felsorolja az előállítás okait. A rendőrség ezen okok közül a panaszos előállításának indokaként és jogalapjaként az Rtv. 33. § (1) bekezdés a) pontját jelölte meg. E szerint a rendőr a további intézkedés megtétele céljából elfogja és az illetékes hatóság elé állítja azt, akit szándékos bűncselekmény elkövetésén tetten értek. A fenti rendelkezés a rendőrnek nem biztosít mérlegelési lehetőséget, hanem tettenérés esetén kötelező jelleggel írja elő az intézkedés alá vont előállítását.

Ahhoz, hogy a Testület a rendőrség által megjelölt előállítási ok megalapozottságáról állást foglaljon, egyrészt arról kell állást foglalnia, hogy felmerülhetett-e a panaszossal szemben bűncselekmény elkövetésének gyanúja, másrészt arról, hogy amennyiben igen, úgy megvalósult-e „tettenérés”.

Az első kérdéssel kapcsolatban a Testület újfent hivatkozik töretlen gyakorlatára, amely szerint a bűncselekmény tényállásszerűséget kizárólag a rendőri intézkedés jogalapja szempontjából vizsgálja. Erre figyelemmel az adott helyzetben elsődlegesen az volt a feladata, hogy megítélje a megjelölt előállítási ok megalapozottságát, tehát azt, hogy az adott körülmények között fennállt-e a hivatkozott bűncselekmény elkövetésének az intézkedéshez szükséges, minimális gyanúja.

Ezzel összefüggésben a Testület fontosnak tartja hangsúlyozni: nem abban a kérdésben foglal állást, hogy a panaszos követett-e el bűncselekményt vagy sem, hanem csupán abban, hogy az

adott helyen és időben rendelkezésére álló adatok alapján a rendőr gondolhatta-e azt, hogy panaszossal szemben felmerül a bűncselekmény elkövetésének – a megalapozott gyanú szintjénél alacsonyabb fokú – gyanúja. Amennyiben igen, úgy a rendőri intézkedés akkor is jogszerű lehet, ha utóbb a nyomozás azt állapítja meg, hogy az érintett nem követett el bűncselekményt, vagy a bűncselekmény elkövetése nem bizonyítható. Sem az Rtv., sem a büntető anyagi, illetve eljárási szabályok nem tartalmazzák a „tettenérés” meghatározását, ezért a Testület itt is a 265/2011. (IX. 14.) számú állásfoglalásában elvégzett fogalomértelmezést követi.

Fentebb a Testület úgy foglalt állást, hogy a panaszos magatartása a rendőrök oldalán intézkedési kötelezettséget keletkeztetett, mivel fennállt a gyanúja annak, hogy a panaszos elkövette magánlaksértés, illetőleg lopás bűncselekményét. Ennek keretében jogszerűen végezték el a rendőrök a panaszos igazoltatását, és a gyanú megléte ahhoz is megfelelő jogalapot szolgáltatott, hogy vele szemben előállítást foganatosítsanak. Ezt követően a Testületnek abban kellett állást foglalni, hogy megvalósult-e az Rtv. szerinti „tettenérés”.

A Btk. kommentárja szerint a bírói gyakorlat – a tetten ért tolvaj által az eltulajdonított dolog megtartása érdekében alkalmazott erőszak rabláskénti minősülése kapcsán – a tettenérés fogalmát tágan értelmezi, nem csak a cselekmény véghezvitele közbeni leleplezést érti rajta, hanem megállapíthatónak tartja akkor is, ha a bűncselekmény felfedezése a lopás befejezését jelentő elvitel után, de még az elvitel közben történik. Tettenérésnek minősül a lakásbetörés elkövetőjének a folyamatos üldözés utáni, akár a helyszíntől távoli elfogása is, ám a folyamatos üldözés megállapításának feltétele a helyszínről távozó tolvaj *folyamatos* szemmel tartása és *megszakítás nélküli* üldözése. Amennyiben a folyamatos üldözés megszakad, nem beszélhetünk tetten ért tolvajról (lásd: Dr. Belovics Ervin – Dr. Molnár Gábor – Dr. Sinku Pál: Büntetőjog. Különös rész. Harmadik, átdolgozott kiadás. HVG-Orac, Budapest, 2003, 587-588. o.).

A Be. szerint [127. § (3) bekezdés] a bűncselekmény elkövetésén tetten ért személyt bárki elfoghatja, köteles azonban őt a nyomozó hatóságnak haladéktalanul átadni; ha erre nincs módja, a rendőrséget értesíteni. A Be. kommentárja is kiemeli, hogy nem csak az minősül tettenérésnek, ha az elkövető a cselekményt szemtanú jelenlétében hajtja végre, és őt a szemtanú elfogja, hanem az is, ha az elkövetőt akár a szemtanú, akár a szemtanú felhívása, vagy más körülmény (pl. riasztó észlelése) alapján a szemtanútól különböző személy *üldözés során* elfogja [Jakucs Tamás (szerk.): Kommentár a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvényhez, 262. o.].

Mind az anyagi, mind az eljárási törvényekhez fűzött kommentárból kiderül tehát, hogy a tettenérés megállapításához szükséges egyfajta folyamatosság, amely a cselekmény elkövetését az elfogással összekapcsolja. Ezért abban az esetben is, ha az Rtv. tettenérés fogalmát nem csupán a hatóság általi észlelés alapján induló intézkedésekre szorítjuk, szükséges, hogy a tetten ért személy mozgását, cselekvését – akár a szemtanúk, akár az értesítésre megjelenő rendőrök – végig kövessék a cselekmény elkövetésétől kezdve. Amennyiben az elkövető ilyen fajta nyomon követhetősége megszakad, úgy tettenérésről nem beszélhetünk.

A rendőrségi iratokból kiderül, hogy V-D. kérdőre vonta a panaszost és társát, hogy miért tartózkodnak a hétvégi házban, és mivel válaszukat nem tartotta életszerűnek, közölte velük, hogy értesíteni fogja a rendőrséget. Ezt meghallva a panaszos és társa D. település irányába a

kerítést átugorva elszaladtak. V-D. bejelentése nyomán a rendőrök kikerkeztek a hétvégi házhoz, majd ezután intézkedtek az elkövetők felkutatása iránt, akiket nem sokkal később meg is találtak és intézkedés alá vonták őket. Megállapítható tehát, hogy a tettenérés megállapításához elengedhetetlen folytonosság jelen esetben nem állt fenn, mivel a panaszos mozgását, cselekvését az elkövetéstől az elfogásig sem a bejelentő, sem pedig a rendőrök nem követték végig, a tettenérés megvalósulásához szükséges feltétel, az elkövetők folyamatos szemmel tartása és megszakítás nélküli üldözése, jelen esetben nem valósult meg.

A fent ismertettek alapján a Testület álláspontja szerint az Rtv. 33. § (1) bekezdés a) pontja alkalmazásának feltételei nem álltak fenn, ezért a nem megfelelő előállítási ok megjelölése miatt megállapította a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogának sérelmét, amely sérelmet csekély fokúnak értékelt.

A Testület álláspontja szerint, megfelelő jogalapot a Rtv. 33. § (2) bekezdésének b) pontja teremthetett volna, mivel a bűncselekmény elkövetésének gyanúja valóban fennállt a panaszossal szemben.

b) Tekintettel arra, hogy az Rtv. a vizsgált esetre nem kötelező jelleggel, hanem lehetőségként írja elő az előállítás alkalmazását, a jogalap meglétén túl a Testületnek azt is mérlegelni kellett, hogy az előállítás megfelelt-e az arányosság követelményének.

Azon kérdés megítéléséhez, hogy a rendőrség megalapozottan döntött-e a panaszosok előállítása mellett, az Rtv. 15. §-ában előírt arányossági követelmény ad eligazítást. A rendelkezés értelmében „a rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával”, továbbá „több lehetséges és alkalmas rendőri intézkedés, illetőleg kényszerítő eszköz közül azt kell választani, amely az eredményesség biztosítása mellett az intézkedéssel érintettre a legkisebb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással jár”.

Az arányosság megítélésekor a Testületnek azt kellett figyelembe vennie, hogy volt-e az előállításnak olyan célja, amely csak a szabadság korlátozásával volt elérhető.

A Testület erre a kérdésre igenlő választ adott. A Testület álláspontja szerint a helyszínen tapasztaltak, a cselekmény tárgyi súlya, továbbá az, hogy a bűncselekmény megalapozott gyanúját kizárni csak további bizonyítási cselekmények (adatgyűjtés, helyszíni szemle) elvégzésével lehetett – amelyek mielőbbi foganatosításához a panaszosnak is érdeke fűződött -, megalapozta és indokoltta tette a panaszos előállítását. Ráadásul a panaszos szabadon hagyása esetén fennállt annak a veszélye, hogy a tárgyi bizonyítékokat semmisíthet meg, vagy rejthet el, illetve társával összebeszélhet.

Az előállítást a Testület mindezek alapján arányosnak találta, ezért megállapította, hogy az a panaszos személyes szabadsághoz való alapvető jogát nem sértette.

c) A Testület ezt követően azt értékelte, hogy a panaszos előállításának időtartama a jogszabályi előírásoknak és az arányosság követelményének megfelelt-e.

Az Rtv. 33. §-ának (3) bekezdése tartalmazza az előállítás időtartamára vonatkozó rendelkezéseket. Ennek értelmében a személyi szabadság csak a szükséges ideig, de legfeljebb 8 órán át korlátozható. Ezt az időtartamot a rendőri szerv vezetője egy alkalommal,

4 órával meghosszabbíthatja, amennyiben ez indokolt és az előállítás célja még nem valósult meg. Az előállítás időtartamát a rendőri intézkedés kezdetétől kell számítani.

A Szolgálati Szabályzat 30. §-ának (3) bekezdése szerint az előállítás a fogvatartott személy szabadon bocsátásáig vagy őrizetbe vételéig, illetve előzetes letartóztatásáig, de legfeljebb az Rtv. 33. §-ának (3) bekezdésében meghatározott ideig tart.

Az Rtv. 33. § (3) bekezdése főszabályként a „szükséges” időt jelöli meg és csak végső korlátként, határozza meg a 8 órás (illetve indokolt esetben, külön alaki feltételek mellett a további 4 órás) időtartamot. Felhívja a Testület a figyelmet az előállítás intézményének a személyi szabadságot súlyosan korlátozó jellegére, amelyre értelemszerűen vonatkozik az Rtv. 15. § (1) bekezdésében meghatározott azon általános arányossági követelmény is, mely szerint „a rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával”.

A panaszos elmondása szerint előállítása 2013. június 11-én 20 óra 45 perctől másnak 11 óra 20 percig tartott.

A panaszos állítását alátámasztja a személyi szabadságot korlátozó intézkedésről készült igazolás.

A rendőri jelentésekből is tudható, hogy a panaszost 20 óra 45 perckor vonták intézkedés alá, azonban az is megállapítható, hogy panaszos 7 óra 23 percig volt az előállító helyiségben, előállítása 8 óráig tartott, amikor további intézkedés végett átadták a Rendőrkapitányság Bűnügyi Osztályára. Az előállítás időtartamát 4 órával, 2013. június 12-én 8 óra 45 percig meghosszabbították, az erről szóló határozat ezt azzal indokolta, hogy „a sértett felkutatása folyamatban van, továbbá az eltulajdonítással, az eltulajdonított értékekkel kapcsolatban a sértett nyilatkozatása elengedhetetlenül szükséges”. B. r. őrnagy értékelő jelentésében arról számolt be, hogy az előállítás időtartama alatt helyszíni szemle lefolytatására került sor 2013. június 11-én 21 óra 40 perctől 22 óra 30 percig, továbbá a hétvégi ház tulajdonosának beazonosítása, valamint a vele történő kapcsolatfelvétel és nyilatkozatása 2013. június 12-én 7 óra 45 percig tartott, tekintettel arra, hogy a sértett budapesti lakos.

Noha a rendőri jelentések az előállítás befejező időpontjaként 2013. június 12-én 8 órát jelölik meg, tudható, hogy a panaszos személyi szabadságát ténylegesen 11 óra 20 percig korlátozták, amely több mint két és fél órával lépte túl az előállítás maximális időtartamát, amelyet egyébként a rendőrség nem indokolt meg. **Erre való tekintettel Testület megállapította, hogy az előállítás időtartama tekintetében sérült a panaszos személyi szabadsághoz fűződő alapvető joga.**

d) A panaszos elmondása szerint az előállítás okáról nem kapott tájékoztatót, annyit közöltek a rendőrök, hogy „meggyzedés idegen területen”.

Az Rtv. 33. §-ának (4) bekezdése kimondja, hogy az előállítottat szóban vagy írásban az előállítás okáról tájékoztatni kell, és az előállítás időtartamáról részére igazolást kell kiállítani.

A panaszos állításával ellentétben az elfogás végrehajtásáról készült jelentés és „Nyilatkozat” elnevezésű formanyomtatvány a rögzíti, hogy a panaszost az Rtv. 33. § (4) bekezdés alapján az előállítás okáról tájékoztatták.

Az intézkedő rendőrök 2013. augusztus 2-én készített jelentéseiből, illetve B. r. őrnagy értékelő jelentéséből is az állapítható meg, hogy a panaszossal közölték a „törvény nevében szavak” előre bocsátásával, hogy elő fogják állítani bűncselekmény elkövetésének gyanúja miatt a Rendőrkapitányságára további intézkedés céljából, illetve az ügy tisztázása végett.

Elfogadva az egybehangzó rendőrségi iratokat, a Testület arra az álláspontra helyezkedett, hogy nem sérült a panaszos tisztességes eljáráshoz való joga az előállítás okának közlése kapcsán.

6) A panaszossal szemben a beadvány szerint a rendőrök az intézkedés során kényszerítő eszközöket is alkalmaztak, amivel összefüggésben a Testület az alábbi megállapításokat teszi.

Az Rtv. 47. §-a alapján a rendőr - intézkedése során - az ellenszegülés megtörésére testi erővel cselekvésre vagy a cselekvés abbahagyására kényszerítést (testi kényszer) alkalmazhat. A Szolgálati Szabályzat 40. §-a az Rtv. rendelkezéseit az alábbiakkal egészíti ki. A hivatkozott jogszabályhely (1) bekezdése szerint a megfogás, a leszorítás, az elvezetés vagy más, a rendőr által fizikai erő kifejtéssel alkalmazott, valamely cselekvésre vagy cselekvés a rendőri erőfölény vagy az intézkedés alá vont személy állapota, magatartása folytán a rendőri intézkedés eredményessége ezzel biztosítható. A (2) bekezdés szerint a testi kényszer alkalmazása során a rendőr önvédelmi fogásokat is használhat. A rendőr a támadás céljára szolgáló eszköz használatának megakadályozása, továbbá a támadás elhárítása érdekében az ehhez szükséges erejű és irányultságú ütést vagy rúgást alkalmazhat.

A bilincs alkalmazásának eseteit az Rtv. 48. §-a sorolja fel, amely szerint a rendőr a személyi szabadságában korlátozni kívánt vagy korlátozott személy önkárosításának megakadályozására, támadásának megakadályozására, szökésének megakadályozására vagy ellenszegülésének megtörésére bilincset alkalmazhat. A bilincselés szabályait a Szolgálati Szabályzat 41. §-a részletezi. Annak (1) bekezdése példálózó jelleggel felsorolja a bilincs alkalmazásának esetköreit: bilincs alkalmazása különösen azzal szemben indokolt, aki erőszakos, garázda magatartást tanúsít, és ennek abbahagyására testi kényszerrel nem készíthető, vagy aki az intézkedő rendőrt, annak segítőjét, illetve az intézkedésben közreműködőt megtámadja, akinek az elfogására bűncselekmény elkövetésének megalapozott gyanúja miatt került sor, és szökése bilincs alkalmazása nélkül nem akadályozható meg, akinek a jogszerű intézkedéssel szembeni ellenszegülése testi kényszerrel nem törhető meg, aki önkárosító magatartást tanúsít, vagy ilyen magatartás tanúsításával fenyeget. A Szolgálati Szabályzat 41. §-ának (6) bekezdés a) pontjának első fordulata szerint továbbá a bilincselés módját az intézkedő rendőr az adott körülmények között a legcélrányosabban választja meg azzal, hogy a kezek hátra bilincselése akkor célszerű, ha a bilincs alkalmazására testi kényszer útján kerül sor, vagy alapos okkal tartani lehet rendőr elleni támadástól, valamint szökéstől.

A Szolgálati Szabályzat a kényszerítő eszközök általános szabályai között, a 39. § (1) bekezdésben rögzíti, hogy kényszerítő eszköz csak akkor alkalmazható, ha az intézkedés alá vont magatartása, ellenszegülésének mértéke annak Rtv. szerinti alkalmazását indokolja. A nagyobb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással járó kényszerítő eszköz akkor alkalmazható, ha a kisebb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással járó kényszerítő eszköz alkalmazása nem vezetett eredményre vagy sikere eleve kilátástalan. A (3) bekezdés szerint a kényszerítő eszköz alkalmazását jól hallható, közérthető és határozott módon a következő sorrendben meg kell előznie: a) a jogellenes magatartás abbahagyására való felszólításnak, „a

törvény nevében” szavak előrebocsátásával, valamint b) a figyelmeztetésnek, hogy kényszerítő eszköz alkalmazása következik.

A Testület ehelyütt hivatkozik az arányosság követelményére is, amelyet az Rtv. 15. §-ának (1) bekezdése úgy határoz meg, hogy a rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával. Az Rtv. 16. §-ának (1) bekezdése továbbá kimondja, hogy a rendőr kényszerítő eszközt csak a törvényben meghatározott feltételek fennállása esetén, az arányosság elvének figyelembe tartásával alkalmazhat úgy, hogy az nem okozhat aránytalan sérelmet az intézkedés alá vontnak. Nincs helye a kényszerítő eszköz további alkalmazásának, ha az ellenszegülés megtört, és a rendőri intézkedés eredményessége nélkül is biztosítható. Az Rtv. 19. §-a értelmében a rendőr jogszerű intézkedésének való ellenszegülés esetén az Rtv.-ben meghatározott intézkedések és kényszerítő eszközök alkalmazhatók.

A panaszos előadta, hogy nem történt figyelmeztetés a bilincselés előtt, a rendőrök a rendőrautóban megalázó módon kezébe adták a bilincset és azt mondták neki, „hogy tudod mi a dolgod, tedd fel”.

Az elfogás vérhajtásáról készült jelentés szerint nem alkalmaztak kényszerítő eszközt a panaszossal szemben. A későbbi jelentésekben is úgy nyilatkoztak a rendőrök, hogy nem bilincseltek meg a panaszost tekintettel együttműködő magatartására, a rendőrautóban nem dobták oda neki a bilincset, és cáfolták, hogy elhangzott volna a „tudod mi a dolgod” kijelentés.

A Testület az eset megítélésekor a rendőrség előadását találta meggyőzőbbnek, mivel a jelentések konzekvensen, egymással összhangban arról tanúskodnak, hogy nem került sor a panaszos bilincselésére. A Testület – a rendőrök érvelésével egyetértve – életszerűtlennek tartja azt, hogy a rendőrök saját testi épségüket is kockáztatva „odadobják” a panaszosnak a bilincset, ráadásul nem merült fel olyan körülmény, amely a panaszosi állítás alátámasztásául szolgált volna.

Mindezek alapján a Testület abból a tényből indult ki, hogy nem alkalmaztak a panaszossal szemben bilincset, ezért a bilincselés és annak végrehajtásával kapcsolatban megfogalmazott egyéb kifogások miatt alapjogsérelem a panaszost nem érte.

7) A Testület az alábbiakban vizsgálta meg a rendőrök hangnemét és bánásmódját.

Az Rtv. 2. § (1) bekezdése szerint „a rendőrség védelmet nyújt az életet, a testi épséget, a vagyonbiztonságot közvetlenül fenyegető vagy sértő cselekménnyel szemben, felvilágosítást és segítséget ad a rászorulóknak. A rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait”.

A Testület szükségesnek tartja kiemelni továbbá a Magyar Köztársaság Rendőrségének Etikai Kódexét kihirdető, Budapesten, 2007. július 4-én kelt a Független Rendőri Szakszervezet főtitkárának, az Országos Rendőrfőkapitánynak, és a Belügyi és Rendvédelmi Dolgozók Szakszervezete főtitkárának közös nyilatkozatát (a továbbiakban: Etikai Kódex), amely iránymutatásul szolgál a Rendőrség számára a követendő magatartás tekintetében. Az Etikai Kódex 1. pontjának második mondata a rendőrről vonatkozóan előírja: „Önként vállalt hivatásával szemben különleges társadalmi elvárások érvényesülnek, melyekre szolgálati viszonyának fennállása alatt mindvégig figyelemmel kell lennie.” Az 5. pont szerint: „A

rendőr a ráruházott hatalom alkalmazása során megfontolt és mértéktartó, intézkedéseit (...) indulatoktól mentesen hajtja végre, kerüli a szükségtelen konfliktusok kialakítását. Nem alkalmaz (...) megalázó bánásmódot és ezt másoktól sem tűri el.” A 7. pont utolsó mondata szerint: „Tudatában van annak, hogy saját személyén keresztül az egész testület megítéléséért is felelős.”

A Testület jelen esetben is irányadónak tartja a korábbi állásfoglalásaiban [pl. 65/2008. (VIII. 18.) sz. állásfoglalás] megfogalmazottakat, miszerint „a rendőri hivatást választóktól, főleg az Rtv.-ben is szereplő szolgálati feladatok ellátása során – ezen belül is elsősorban akkor, amikor intézkedés közben az állampolgárokkal közvetlen kapcsolatba kerülnek – más állampolgárokénál magasabb erkölcsi tartás, fokozottabb türelmesség és tolerancia, körültekintő és mások számára példaértékű viselkedés várható el. Mindez adódik az Rtv. azon rendelkezéseiből, amelyek kiemelkedő közhatalmi jogosítványokkal ruházza fel a rendőröket, az államszervezetben belül kitüntetett pozícióba helyezve őket. Ezzel arányosan azonban az Rtv. és a Szolgálati Szabályzat szigorúbb követelményeket is támaszt velük szemben, és az ezeknek való megfelelést maradéktalanul megköveteli, a számonkérhetőség lehetőségeit is megteremtve.”

A panaszos állítása szerint a rendőrök fenyegetően, megalázó módon léptek fel vele szemben, megfenyegették, hogy mindegy mit mond, úgy is a rendőröknek hisznek majd, az ő szavuk többet ér.

Cs. r. törzsőrmester 2013. augusztus 2-án kelt jelentésében az olvasható, hogy panaszost „semleges” bánásmódban részesítette, mivel korábban már „jogi kapcsolat volt közöttük”, nem beszélgettek, csak tényszerű kötelező közléseket hajtott végre a meghatározottak szerint.

K. r. őrmester 2013. augusztus 2-án kelt jelentésében úgy nyilatkozott, hogy a panaszos (élőerős) őrzését ő hajtotta végre, és ennek során jogszabályoknak megfelelően bánt a panaszossal és folytatott vele kommunikációt, jogairól teljes körűen tájékoztatta.

B. r. őrnagy tájékoztatása szerint a panaszos részére a terhelti jogokat az intézkedést foganatosító rendőrök biztosították, a szolgálai gépkocsiban az intézkedő rendőrök tényszerűen közölték a panaszossal, hogy milyen cselekményeket hajtanak végre, más kommunikáció nem volt.

A Testület a rendelkezésére álló szűkös bizonyítási lehetőségekre figyelemmel a felek előadásában rejlő ellentmondást feloldani nem tudta, ezért a panaszos emberi méltóságához való jogának sérelme a rendőri hangnem és bánásmód vonatkozásában nem volt megállapítható.

8) A Testület azt is vizsgálta, hogy sor került-e az intézkedés során a panaszjogra vonatkozó, jogszabályi előírásoknak megfelelő kioktatásra.

Az Rtv. 20. §-ának (2) bekezdése szerint: „Az V. és VI. fejezetben foglalt intézkedések, illetve kényszerítő eszközök alkalmazását követően a rendőr köteles az intézkedés alá vont személyt tájékoztatni az e törvény szerinti panasz lehetőségéről”. A Testület töretlen gyakorlata szerint a törvényben írt, „e törvényben rögzített panasz lehetősége” jogszabályi fordulat azt a kötelezettséget rója az intézkedő rendőrré, hogy az intézkedést követően az Rtv. szerinti panasz lehetőségéről teljes körben – tehát a rendőrségi és a Testület előtti

panasz eljárás lehetőségére egyaránt utalva, valamint a határidőkre is kiterjedően – adjon az intézkedés alá vont állampolgárnak tájékoztatást.

A panaszos előadta, hogy nem tájékoztatták a panasztétel lehetőségéről, a Testülethez fordulás lehetőségéről az igazolás című formanyomtatványról szerzett tudomást.

Cs. r. törzsszázlós augusztusi jelentésében rögzítette, hogy a helyszínen elmondta a panaszosnak, hogy az intézkedés ellen panasszal élhet, és azt hol teheti meg.

B. r. őrnagy a parancsnoki vizsgálás során megállapította, hogy a panaszost az intézkedés során, szóban tájékoztatták a panaszjogról, valamint írásban is tájékoztatva lett, ezt igazoló iratok egy példányát átvette.

A személyi szabadságot korlátozó intézkedésről készült igazolás feltünteti a Testület és egyéb jogvédő szervezetek elérhetőségét.

A „Nyilatkozat” elnevezésű formanyomtatvány szerint a panaszos jogorvoslati jogaira vonatkozó tájékoztatást az Rtv. 92. és 93. § alapján megkapta.

Jelen esetben a panaszosi és a rendőri előadás ellentmondásban van a tekintetben, hogy a panaszjogról való tájékoztatás megtörtént-e. Mivel ezt az ellentmondást a Testület további bizonyítási eszköz híján feloldani nem tudta, úgy foglalt állást, hogy a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogának sérelme nem megállapítható.

IV.

A Testület vizsgálata során megállapította, hogy megfelelő jogalap birtokában igazoltatták a panaszost. A Testület az ellentmondó előadások okán arra az álláspontra helyezkedett, hogy az alapjog sérelem nem megállapítható a szolgálati fellépés mód, a rendőrök bánásmódja és hangneme, valamint a panaszjogról való tájékoztatás kapcsán. A Testület úgy ítélte meg, hogy a panaszost nem érte jogsérelem az előállítás okának közlése és a bilincselés vonatkozásában, ugyanakkor sérült a panaszos személyi szabadsághoz való joga előállításának időtartama miatt, valamint csekély mértékben sérült a tisztességes eljáráshoz való joga az előállítás indokának nem megfelelő megjelölése okán.

A megvalósult alapjogsértés a Testület megítélése szerint elérte a súlyosság azon fokát, amely indokoltá tette a panasz és az állásfoglalás megküldését az országos rendőrfőkapitánynak, ezért a Testület a rendelkező részben foglaltak szerint döntött.

Budapest, 2013. december 11.

Dr. Kozma Ákos
testületi tag (elnökhelyettes)

Fráterné dr. Ferenczy Nóra
előadó testületi tag

Dr. Féja András
testületi tag

Dr. Kádár András Kristóf
testületi tag

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET